

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta številka 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 24.

Ljubljana, dne 13. junija 1924.

II. leto.

Za parlamentarizem in demokracijo.

Izvršni odbor naše stranke je izdal povodom rešitve zadnje parlamentarne krize proglas, ki so ga objavile Radniške Novine v svoji 22. številki. Ker nam žalibog prostor ne dopušča, da prinesemo ta proglas dobesedno, podajamo v sledečem njegove glavne misli:

Ureditev naših političnih in gospodarskih razmer v naši državi gre od prvega početka zelo težko. Kriva so temu, razen drugih objektivnih razlogov, predvsem činjenica, da je naša buržuazija imela prav različen zgodovinski razvoj: ena (srpska) je nastala iz malokmečke sredine, druga pa se je razvijala pod razmerami fevdalno-carističnega in verskega režima (prečanska). Jednodušnost te buržuazije se sicer pokazuje v izrabljanju delavstva, politično pa ima buržuazija več pravcev.

Ta politična razdvojenost buržuazije je vplivala tudi na seljaški in delavski svet, tako si je tudi razlagati komunistično gibanje med delavstvom. Naši družabni boji, ki bi se morali vršiti okrog čisto političnih, gospodarskih in socialnih vprašanj, so dobili popolnoma plemenski in verski značaj. Tako bolehalo vse meščanske stranke — pa tudi komunistična — na tej bolezni, one so ali za centralistično, ali za avtonomistično ali pa plemensko - federalistično ureditev države. Samo SSJ je cel čas vztrajala na isti črti čiste demokracije: naša država mora biti urejena na osnovi zakonodavnega centralizma in na osnovi upravne decentralizacije (samouprave). Kajti socializem, ki se bori za ujediničenje celega človeštva v eno politično, socialno in gospodarsko celoto ne more zastopati partikularizma v posameznih državah.

Zato je obsojala in obsoja SSJ ravnotako plemenski separatizem Radića, Korošca in Spaha, kakor tudi kruti in nasilni centralizem Pašića in Pribičevića. Narodno edinstvo se ne more izvesti z nasilnimi policijskimi merami.

Čeprav ima parlamentarizem v kapitalistični državi mnogo slabih strani,

ki jih ravno socialisti najjasneje vidimo, je vendar parlamentarizem za enkrat še najboljša pot, da se omogoči pravilni in normalni tok družabnega razvoja.

Zato obsojamo meščansko-kapitalistične stranke, ki so v pretečeni vladni krizi izigravale parlamentarizem in napravile maskiran državni udar. Pri reševanju te krize so sodelovali neodgovorni činilci, reševanje te krize se je preneslo iz parlamenta. Dočim se na zapadu okrepljuje misel demokracije, se pri nas uvaja nasilje, diktatura.

Proti takemu postopanju SSJ protestira in opozarja celo javnost, da se s takim načinom reševanja kriz spravlja državo v krizo in da se igra z usodo naroda in države.

Pretekla kriza je imela tudi kar najslabše posledice za celokupno državno življenje. Vnesla je nemir v notranjosti in nezaupanje na zunaj. Vse državno delo in gospodarstvo v državi je zastalo, delavske mase pa so brezposelne.

SSJ dviga svoj opomin, da se vrni mo na pot parlamentarizma in demokracije. Vsak poskus, da se naše javno življenje odvrne s tega pota, pa naj si to poskušajo reakcionarni meščanski ali boljševiski - anarhistični elementi, zamore roditi za našo zemljo težke in britke posledice. SSJ se bo borila z vsemi sredstvi, ki jih bo imela na razpoloženju, vporabila bo tudi svoj mednarodni vpliv, da škoduje vsaki vladi, ki bi se hotela vsiliti državi in narodu proti pravilom parlamentarnega načina vladavine.

SSJ poziva vse delavce in vse svoje organizacije, da na svojih zborih in sestankih protestirajo proti taki nevarni igri naših meščanskih kapitalističnih strank in neodgovornih činiteljev z usodo zemlje in delovnega ljudstva. Vsi protestirajmo proti temu, da bi se uvedla izvenparlamentarna in narodu neodgovorna vladavina.

V boj, sodrugi, za demokracijo, proti vsakemu absolutizmu!

Novo nasilje demokratov.

Razpust ljubljanskega občinskega sveta.

V nedeljo, dne 6. junija je v Trbovljah namenoma in nasilno umorila demokratska buržuazija rudarja, delavca, našega sotrpina Fakina in komaj teden dni kasneje pa je ta gospoda indirektno izvedla novo politično nasilstvo. V ponedeljek, dne 8. t. m. je poslala pokrajinska uprava ljubljanskemu županu po naročilu te stranke dekret, s katerim se razpušča ljubljanski občinski svet sredi najživahnejšega dela za dobrobit in napredek ljubljanske občine. Vse probleme občinskega sveta je ta dekret, ki so ga Zerjavovci izposlovali, spraval zopet s sveta za daljšo dobo in s tem zopet pripomogel, da se mesto ne bo razvijalo tako, kakor zahtevajo interesi prebivalstva Ljubljane in dežele. Vladni komisar, odvetnik dr. Viljem Krejči, je takoj po dostavitvi dekreta prevzel posle ljubljanske občine.

Ako se ozremo nekoliko v zgodovino Ljubljane zadnjih let, moramo nedvomno konstatirati, da večje moralne in gospodarske škode Ljubljani še ni povzročila nobena politična stranka kakor demokratska.

Ljubljana je imela še nedavno splošno in enako volilno pravico in junaki, ki so Ljubljano oropali te pravice, so bili demokrati. Hoteli so ogoljufati volilce, zato so ukradli mestu demokratično volilno pravico, pa so pri zadnjih volitvah leta 1922 obviseli na svoji last-

ni zanjki. Drugič so sedaj razpustili občinski svet, obakrat brez pravne podlage zgolj zaradi tega, ker so hoteli sami vladati v Ljubljani, dasi se od njih danes obrača vsa Ljubljana z gnevom, sovraštvom in s preziranjem. — Preziranje zaslužijo zaradi svoje zlobne indolentnosti in zaradi tega, ker gredo v zadnjih štirih letih edino za tem, kako bi preprečili z nasilnimi sredstvi voljo volilstva, da se ustanove socialne pravice, da se olajša mestnim siromakom bedno življenje, da se pospeši stanovanjska akcija, da se preskrbi Ljubljana z občinsko električno silo in še mnogo drugih potrebnih naprav. Vse to, kar je hotela občina ukreniti v prid javnosti, vse to hočejo demokrati eksploatirati po svojih kapitalističnih izsevani občini.

Pri vseh akcijah je občinski svet naletel pri demokratih na najhujše ovire zlasti pa tudi v nujnih kreditnih vprašanjih.

Občinski svet ljubljanski je spraval mestno gospodarstvo v soglasje. In nadejati se je bilo, da bo občina v bodoče lahko marsikaj storila v javnem interesu. Toda demokratska zlobna roka je hotela preprečiti vsako pametno delo in izposlovala razpust občinskega sveta. Tista demokratska stranka je to storila, ki ima na vesti trboveljski umor, ki ima na vesti zakon o zaščiti države,

tista demokratska stranka, ki ima na vesti rop osemurnega delovnika itd.

Početje demokratske stranke pokazuje celo vrsto nasilstev. Za Trbovljami je prišla Ljubljana, za Ljubljano pride še marsikaj, če bodo ti zločinci proti demokratizmu imeli še dolgo kaj političnega vpliva.

Ljubljansko občino so razpustili, češ, da se ni pokoravala oblasti, dasi so bili proti nekaterim odredbam proti občini vloženi prizivi, in dasi je občina izvajala to, kar je uvedel svoj čas demokratski komisar na magistratu. Kot drugi razlog navaja dekret kot vzrok, da je župan preveč vpošteval želje delavcev mestnih podjetij, dasi je vsej Ljubljani znano, da se v mestnih podjetjih ni zgodilo nič takega, kar bi ogrožalo nesmrtno glave demokratskih korifej. In kot tretji razlog pa navaja dekret to, da je bilo v občinskem svetu tudi nekaj zastopnikov neodvisne delavske stranke, kakor bi to bilo kaj novega.

Prvi razlog je pravno neutemeljen, druga dva sta pa naperjena proti delavstvu, češ, da je s. dr. Perič kot župan in občinski svet premalo zatiral in preganjal delavstvo, ki je nameščeno v mestnih podjetjih.

Iz teh dejstev je jasno razvidna vsa zloba našega »demokratizma.«

Zgodilo pa se je še več. Demokrati so razpustili tudi upravo Mestne hranilnice ljubljanske. Takrat, ko je razpuščen občinski svet prevzel v občini posle, niso izročili uprave mestne hranilnice novi upravi, češ, da bi bilo to

nezakonito. Sedaj pa je razpust — zakonit.

Vse to so dejstva, vse to je brutalno nasilje nad pravicami svobodnih državljanov, ki mora roditi najhujši odpor, ki se bo povečal ob vsakem nadaljnjem činu nasilstva, ker se ta nasilstva vrše brez vzroka in proti zdravi pameti in pravici.

Kdor se z mečem vojskuje, bo z mečem končan!

Mi torej z vso odločnostjo protestiramo proti nezmiselnemu in zakonito nikakor utemeljenem razpustu ljubljanskega občinskega sveta, dalje najodločneje protestiramo proti temu aktu političnega maščevanja, ker je izrecno naperjen proti delavstvu. Akt demokratov smramo za kršitev najprimitivnejših državljskih pravic.

Z enako odločnostjo pa tudi zahtevamo, da se občini zopet vrne splošna in enaka volilna pravica s proporcionalnim sistemom, katere jo je oropala ista demokratska klika, ki je izvedla sedanje nezakonito dejanje nad občino.

To je naš protest, to naša pravica, od katere ne moremo popustiti za las. Državljeni smo, ki zahtevamo svobodo in enake pravice!

Jasno pa je, da bo terorizem, ako bi se nadaljeval v tej smeri ter kratil pravice demokratizma in narodne svobodščine zadel tudi na najodločnejši odpor, ker krivic in nasilstev nismo sili le mi, marveč sita jih je vsa naša javnost.

Delavce so ubijali.

V obrambo kapitalističnega režima, nasilja so dobili zapeljani, podivjani mladiči orožje, granate in dobili dovoljenje, da streljajo delavsko rajo kot zajce. Članska izkaznica Orjuna je obenem lovska karta za svobodno streljanje in ubijanje delavcev.

Orjuna pa hoče to svoje početje maskirati in zakriti. Pravi: Orjuna zastopa državno in narodno edinstvo in varuje državo in kralja. — Ker pa je rudarsko delavstvo državi nevarno, — zato puške v roke, granate v žepe, pa hajdi nad delavce! To je bila parola Orjuna.

Kaj pa je delavstvo, kaj pa so rudarji zagrešili?

Nepopisno je trpljenje in nepopisna je beda rudarskega delavstva. Lansko stavko, ki so jo vodili rudarji za zboljšanje svojega položaja, je oblast strla in onemogočila rudarjem zvišanje mezd. Z zlomljeno rudarsko stavko pa je začela Trboveljska premogokopna družba z nezaslišanim in brezmejnim izkoriščanjem delavstva. Še več! S cinizmom, zločinsko naslado so eksponenti Trboveljske družbe metali na cesto družinske očete, se norčevali iz delavcev, žalili človeški ponos in delavcev poštenje. Kaj je bilo mari Trboveljski družbi, če je prezebal odpuščen rudar v svinjaku in če so le izmозgane prsi rudarske matere grele nedolžno rudarjevo dete. — Kapitalistično izkoriščanje je slavilo v Trbovljah svoje orgije!

Pa rudarji so molčali. Pa rudarji so kljub temu delali, kopali zaklade iz zemlje, dasi so stradali, dasi so hirali in umirali njihovi otroci. Produkcija Trboveljske družbe je bila lani večja kot pa kedaj pred vojno. To je edina krivda Trboveljskega rudarskega delavstva! Ob nezadostnih mezdah so rudarji izkopali in nakopali toliko premoga, da morejo in smejo delati sedaj samo 4 dni v tednu. To je edina krivda rudarjev!

Orjuna pa pravi, da so trboveljski rudarji državi nevarni in je zato treba, da razvije Orjuna v Trbovljah svojo

zastavo. Da triumfira z godbo in zastavo nad premaganimi, nad sestradanim rudarjem!

Orjuna je svoj triumfalni pohod dobro pripravila, vsaj jo podpira in vzdržuje baš ona buržuazija, baš ona kapitalistična klika, ki vleče dobičke na račun slovenskega delavstva.

V Trbovljah so ogroženi državni in narodni interesi. Ravno vsled tega, ker gredo dobički Trboveljskih revirjev v dobrobit francoskim akcionarjem, v dobrobit nemškimi spekulantom. Za te dobičke pa mora stradati slovenski delavec, slovenski rudar in propasti slovenski življenj. —

Pod krinko nacionalizma pa triumfira v imenu francoskih in nemških dobičkarjev nad slovenskim trpinom jugoslovanska Orjuna.

In Orjuna kot izvrševalčica volje francoskih in nemških akcionarjev — justificira, umori, ubije slovenskega rudarja Fakina!

Kaj ni dovolj krotak in miren slovenski proletarij?! Mirno delajo v tovarnah, v redu vozijo železnice, dasi vedo vsi, da je Fakina ustrelil preobestni surovi mesar, ki prodaja svoje blago delavcem in njegovim sorodnikom in le potom njih dela dobre dobičke in zaslužke. Dasi dobro vedo, da je delavec Fakina mogel ustreliti le človek, ki se boji boja z Italijani, ki si pa želi boja s slovenskim delavcem in ki si zaželi slovenske rudarske krvi. —

Umevno je, da rudarsko delavstvo tudi pri državnih oblastih nima zaščite. Vsaj je vlada predstavica tistege razreda, ki je kriv jetike in škrofoleze rudarskih otrok. Zato je tudi umevno, da je prišel v Trbovlje demokratski Wilder, da ugotovi; Trboveljsko tragedijo so zakrivali slovenski rudarji.

Wilder je seveda krivdo Trboveljskih rudarjev ugotovil. Obstal pa je pred misterijem Fakinovega umora. — Vrnil se je v Beograd, ne da bi ta misterij razjasnil, razkril in rešil čast slo-

venskega naroda. V zgodovini slovenskega naroda bo ostal bestialni Fakinov umor kot črna madež na narodovi časti.

Pa zgodovina slovenskega naroda bo šla kljub temu in kljub vsemu svojo pot. Tudi slovenska zgodovina je in bo zgodovina razrednega boja. In zgodovina bo pričala, da je dal vladajoči meščanski razred izkoriščanim mesto izobrazbe — bestialnost in pošurovelost, mesto kruha pa kroglice in granate. — Tudi slovenska zgodovina bo pričala, da se vladajoči meščanski razred ni

oborožil z izobrazbo, znanostjo in kulturnostjo, marveč s puško in bajoneti.

Misterijev meščanska družba nima. Fakinov umor, ki se zdi poštenim meščanskim krogom misteriozen, je le eden vidnih dokazov, kako nasilna in brutalna je meščanska družba.

Proti tej meščanski družbi mora voditi delavski razred boj za dosego političnih in gospodarskih pravic, obenem pa ustvarjati predpogoje za upostavitve socialistične družbe.

Maščevanje ali kaj?

Občinski svet ljubljanski je pred kratkim sklenil na predlog socialno-političnega odseka, da se nekateri prostori ljubljanskega gradu adaptirajo v stanovanjske namene. Ker pa je del teh prostorov do sedaj zaseden po ruskih beguncih, je bil hkratu storjen sklep, da se tem beguncem odpove, ker je sicer adaptacija nemogoča.

Ta sklep je v gotovi vrsti časopisja, predvsem demokratskega, povzročil mnogo burje in dal zopet dobrodošli povod, da se ljubljanski občinski svet do dobra oblati. Očitno se je, da sedanja večina na mestnem magistratu nima nikakega slovanskega gostoljubja, da je brezsrčna, da je ta sklep sramota in tako dalje. Pri tem pa je klicalo na pomoč, naj za božjo voljo vendar vlada razžene občinski svet. Prav posebno pa se je povdarjalo, da je navedeni sklep akt politične maščevalnosti nad Vrančevci, kateri so predvsem naseljeni na ljubljanskem gradu.

Da se vidi, kako zlobno se skuša vstvarjati nerazpoloženje med neinformiranim občinstvom proti vsakemu še tako umetnemu in koristnemu sklepu občinskega sveta naj v sledečem navedemo razloge, kateri so privedli do gori omenjenega sklepa.

Splošno znana je stanovanjska kriza, ki vlada v Ljubljani. Še danes imamo celo kolonijo vagonarjev na eni strani, na drugi pa armada onih revežev, ki stanujejo v nezadostnih in nezdravih stanovanjih. Za izboljšanje razmer se od strani države ne podvzame ničesar, nasprotno, država zasedanjem privatnih stanovanj po svojih uradih stanovanjsko mizerijo še povečava.

Občinski svet ljubljanski pa je položaj premočil edino pametno in logično, ter prišel do zaključka, da se stanovanjska mizerija rešuje le s tem, da se pomnoži število predvsem družinskih stanovanj. Pričela je za gradbo stanovanjskih hiš. Žal pa mestna občina ni v položaju, da to gradbeno akcijo nadaljuje tako izdatno, kot bi bilo potrebno. Radi tega, mora v svojih lastnih poslopih izkoristiti vsak prostor, ki se le da, in ga preurediti v družinska stanovanja. In taka prilika je gotovo na ljubljanskem gradu. Nekateri velike dvorane so se že in z razmeroma majhnimi stroški preuredile v pripravna družinska

stanovanja. Poleg teh pa je na Gradu še več dvoran, ki se še morejo preurediti. In za tem je šel uvodoma omenjeni sklep občinskega sveta.

Toda, zakaj pa iz same slovanske gostoljubnosti ne preuredite teh prostorov za ruske begunce, pravijo nasprotniki? Temu nasproti moramo povdariti, da more tako privatnik, kakor tudi mestna občina biti gostoljuben le tedaj, ako je sploh v položaju gostu nuditi, recimo, v tem slučaju stanovanje.

Pribiti je treba, da mestna občina v takem položaju ni, ker ne more dati niti lastnin občinarjem, dasi se nahajajo le-ti v bolj prekarjem položaju v stanovanjskem pogledu kot pa na Gradu naseljeni ruski begunci. Na teh beguncih ima država najbržje velik interes in bo gotovo tudi skrbela, da jim prekrbi stanovanjske barake, kot se govori. Nasprotno pa za delavce nima ne barak, ne druge pomoči. Za naše delavce in privatne nameščence smatra država kot najboljši lek, papirnate naredbe, katere jim pravico do stanovanj sploh odrekajo, pač pa dajejo hišnim gospodarjem možnost deložacije.

Sicer pa nam položaj na Gradu jasno kaže, da tako ne moremo delati, da tega ne smemo dopustiti.

Naši občinarji, delavci in nameščenci stanujejo v podzemeljskih sobah in kazematah in to družine z otroki ter obrtniki, koji si morajo v teh zaporih, skoraj brez vsake svetlobe služiti svoj kruh.

Nasprotno pa stanujejo v velikih sobah, ki se dajo z lahkoto preurediti v družinska stanovanja, mladi neoženjeni ljudje ali pa pari brez otrok, katerim gotovo ne bo tako težko dobiti primernih sob, kakor pa revežem z deco.

Toda našim opozicionalcem v občinskem svetu, se ne smili naša deca, ki umira v kazematah, radi tega, ker je to delavska deca; pač pa imajo srce za one, ki so od nekaj nasprotniki in zatiralci delavskega razreda. Priporočali bi pa gospodom od opozicije, da si ogledajo položaj na Gradu in mogoče, da bo v njih vendar še toliko človeka, da bodo uvideli, kako nujno je, da se sklep nemudoma izvrši in tako pomore par ubogim družinam zopet do stanovanja.

»Naša Kalvarija« bratje! In tisoč glav se je sklonilo v onemoglosti, med množico je planil jok. —

Takrat pa se je dvignilo iz vrha gore veliko solnce. Preko trnja in robatega skalovja so plezali zlati žarki v dolino, kjer je bila množica. Nekdo je zaklical: Pridite, bratje, tu, na vrhu Kalvarije si zgradite dom. Spomnite se, da brez trpljenja, ni vstajenja. Brez ljubezni ni življenja. Prehodili ste dolgo pot, od rojstva ste romali po zemlji in kamenje so metali na vas. Stokrat ste se opotekli na ostri poti, blodili ste po temi in v temi so umirali vaši očetje. Vi pa ste sinovi dela, otroci luči, za vami gre svoboda. Bratje! Spomnite se krvavih žuljev vaših, spomnite se lačnih in golih vaših otrok, spomnite se zaničevanih vaših žen! Zberite svoje moči, sprejmite veliko misel vstajenja in napotite se na poslednjo pot, na Kalvarijo. Združite se, podajte si roke, da bodete praznovali vašo Veliko noč. —

Krist je vstal. Kdor hoče biti Bog, mora na križ, kdor hoče biti svoboden, mora poizkusiti suženjstvo. Bratje! Trpljenje, zaničevanje, beda in pomanjkanje vas je usposobilo za veliko svobodo. Stopite na vrh Kalvarije in razglejte

Politični pregled.

Rekonstrukcija kabineta.

Ko je Pašič sestavil vlado, je v njegovem klubu nastala »stvarna« opozicija, katero je vodila lepa misel: zakaj pa bi ne bili tudi jaz, ti in ovaj Šumadinac ministri. Zakaj naj bi bil ovaj Bosanac minister policije. Kad več ima pare! Ta družilna misel bi znala delati tiste dni radikalno-demokratski koaliciji precejšnje nerodnosti. Zato je Pašič opozicijo potolažil in ji obljubil, da bo vlado pri prvi priliki rekonstruiral. In radikali, ki so imeli gusto na ministrske portfelje, imeli tudi vse državniške, za vodstvo državnih poslov potrebne sposobnosti, so kapirali: če bi takrat delali Pašiču sitnosti, bi se znalo zgoditi, da bi ne bil postal minister ni onaj, ni ovaj. — Bi se znalo zgoditi, da bi Čika Davidović delil ministrske naloge. — Zato so potrpežljivo in nadaljevali v svojem klubu lojalno opozicijo. Sedaj je Pašič — vsikdar zvest dani besedi — v interesu države in državnega edinstva začel z rekonstrukcijo kabineta. — Odšli bodo na razpoloženje ob polnih, ne baš slabih prejemkih ministri Uzunović, Kojić, Janjić in Simonović. S takimi prejemki bodo šli na razpoloženje, da si bodo lahko privoščili — to pa že lahko verjamemo — prijetne počitnice. To je torej prva partija, ki se bo izmenjala. Kakor je videti, delajo v radikalnem klubu za državo v treh shtah. In to je lepo, nihče se ne utruji, nihče se za državo ne uniči. Vendar pa vsi radijo in zaradjujejo in imajo urejen delovni čas.

Radić v Moskvi. Radić se je Dunaja očitno naveličal. Star je, slabo vidi, zato na Dunaju ni našel zabave in premalo so obiskovali jugoslovanski romarji svojega oboževanega svetnika. — Zato mu je zavrtelo v glavi znova kolese, pospravil je svojo robo in hajdi v Moskvo. Pogajat se je šel, da vstopi z vso svojo čovečansko gardo v zeleno internacionalo. S tem je Radić pretrgal vezi z opozicionalnim blokom, izpremenil svojo taktiko, ki je vodila do verifikiranja Radićevskih mandatov. Vsa vladna koalicija se Radićevega potovanja v Moskvo lahko in upravičeno veseli. Po tej koaliciji zavirano parlamentarno delovanje je dobilo v Radićevem potovanju novega bodrila in netila. Klerikalci so sedaj seveda v zadregi. Prestojata jim le dvojce: skok v Moskvo ali pa skok v vlado. Za kaj se bodo odločili, bo pokazala že bližnja bodočnost. Radikali računajo na drugo možnost, zato spora med radikali in klerikalci ni povsem resno jemati. —

Zmaga Marksove vlade v Nemčiji. V petek so v nemškem parlamentu glasovali o nezaupnici Marksovi vladi. — Glasovali so namreč o predlogu nemških nacionalistov, da se izreče nezaupnica Marksovi vladi. Za predlog je glasovalo 194, proti predlogu pa 239 poslancev. Glasovanje v parlamentu je

kraljestva, ki so Vam pripravljena. Vaša je bodočnost, ker je boj vaš.

Satanske sile padajo na kolena pred vašim delom. Vaši žulji so posvečeni, vaše trpljenje je pasijon začel ob rojstvu, nadaljevan v življenju, končan vrh Kalvarije. Krist je vstal. A najpoprej je trpel, potem je bil povelčan. —

Bratje! Ozrite se in pogledajte, kako se odpirajo grobovi vaših očetov in učiteljev. Iz teh grobov prihaja glasen poziv: Bratje, združite se v ljubezni, osvobodite sebe in naše grobove! —

Množice pod Kalvarijo so se zganile. Kot roji mravelj so se pognale v klanc, za seboj so zapuščali krvave sledove. Množice so hitele proti vrhu. Nekdo je dvignil visoko v zrak rdeče znamenje, sveti pripor. —

Človek v rovu se je zbudil iz svoje zaničljivosti. Odložil je kramp, vrgel od sebe umazano rudarsko obleko in se napotil proti izhodu.

Zunaj pa je bila Velika noč, spomlad. Zvonovi so peli in oznanjali nekaj velikega, peli so pesem o vstajenju.

»Vstal bo moj bratski rod, vstal bo in povelčan bo!« —

presenetilo politične kroge, ker ni nihče računalo, da ima Marksova vlada v parlamentu tako močno zaslonbo. Za nezaupnico vladi so glasovali predvsem nemški nacionalisti in komunisti, torej dva skrajna ekstrema.

Millerandov padec. Predsednik francoske republike millerand je kljub izidu zadnjih volitev upal, da bo obvladal nastalo situacijo in se vzdržal na predsedniškem mestu. Zato je poizkusil vse možnosti in izgledalo je, da se hoče poslužiti nasilja, ne upoštevajoč parlamentarno razpoloženje. Poveril je bivšega finančnega ministra Poincaréjevega kabineta Marsala s sestavo vlade, ki je mislila sicer sprejel, ki je pa ni mogel izvršiti. Upal je sicer, da bo ugodno končal razgovore glede sestave vlade in povedal je, da se bo nova vlada predstavila v tork parlamentu in da bo na tej seji prebral Millerandovo spomenico. V tork se je sestel parlament, ministrski predsednik Marsal je podal napovedano izjavo, stranke levece pa so predložile skupno sledeči predlog: Zbornica, odločena, da ne vstopi v nobene zveze z ministrstvom, ki znači negacijo parlamentarnih pravic in načel, odklanja usiljevano debato in sklene, da se zasedanje odgodi dotlej, da se sestavi konstitucionalno ministrstvo. Zbornica je ta predlog sprejela in sklenila, da se rezultat glasovanja javno objavi. Ministrski predsednik je sporočil izid glasovanja Millerandu, nakar je predsednik republike podal demisijo. S tem je izvojevan prvi boj novoizvoljenega parlamenta. Millerand je bil tip ambicioznega in po vladi hrepenečega človeka. Svojo politično karijero je začel kot socialist, kasneje pa je postal dejanski predstavnik — reakcionarnih strank. V celem svojem političnem delovanju je uveljavljal samo svoje osebne nagone.

Novi predsednik francoske republike. V smislu francoske ustave bo vodil vse državne posle do izvolitve novega predsednika ministrski predsednik Marsal. Za predsednika republike pa bo izvoljen skoro gotovo Painlevé.

Macdonald in francoska levica. Pogajanja med Macdonaldom in voditelji francoske levece so se ugodno končala in ustvarili so bazo za bodoči angleško-francoski sporazum. Program obsega tri glavne točke, in sicer med drugimi: 1. da se izvede Dawesovo poročilo in upostavi gospodarska enotnost Nemčije, 2. da zapuste francoski vojaki Porurje, kakor hitro se bo izkazalo, da Nemčija izvršuje predloge Dawesovega poročila in 3. da kontrolira Zveza narodov razoroževanje.

Italijanski socialistični poslanec izgini. V parlamentu je vzbudila veliko senzacijo vest, da je tajno in neznan kam izginil unitarski socialistični poslanec Matteotti, ki je imel v poslanski zbornici hude spore s fašisti. Uradna preiskava je ostala doslej brez uspeha, in, kdo ve, če si fašisti ne manejo zadovoljno rok. Fašizem je povsod enak!

Politika močne roke. V Pašič - Pribičevićevi vladi se bje precej ostra borba zato, da se začne v državi s politiko močne roke. Naravno, da zagovarja to politiko Pribičević brez zadržka. Pašiču pa se zdi, da bi se mogel s tako stvarjo opeči. Ima pa tudi Pašič apetit na tako politiko, samo bolj lokav in zvit je kot pa Pribičević. Za ljubljanskim občinskim svetom bi radi razpuščili še druge občine v Sloveniji, v katerih županujejo župani, ki ne drve čez drn in strn za demokrati. Na Hrvatskem pa nameravajo razpuščiti vse Radićevske občine in postaviti povsod komisarije. Tako bi izgledala Hrvatska kmalu kot obširen komisarijat policijskega režima. Vprašanje pa je, kakšne bodo posledice takega nasilnega početja. —

Upor v Albaniji. Uporniki so zavzeli Tirano. Oddelek nacionalistov pod vodstvom Redžep Sale je mesto zavzel. Sedaj bo ta Redžep Sale sestavil svojo, škof van Noli pa v Valoni zopet svojo vlado. Naši meščanski listi vedo povedati, da je ena vlada nepristranska, druga pa italofilska.

Ig. Mihevc:

Vstal je — vstal bo.

Globoko pod zemljo živi veliko srce. Ker mu ni življenja tam zgoraj, koder hodi pomlad, dalo življenja, se je srce pokopalo v rove. —

Preko poljan pa je šla pomlad in trossila cvetje vsepovsod. Kot da je nekdo z močno roko ožel gosto zemljo, so padale na žareče srce debele kaplje umazane vode. —

»Kako dolgo še?«, je pomislil človek-krt. Naslonil se je na krampov držaj in onemoglo povsod glavo.

»Kako dolgo še?«, je vzdihnil pesti medlo razsvetljenim črnim stenam globokega rova. —

Človek se je zamislil. Obstal je pod visoko goro. Preko skalovja in trnja je vodila pot proti vrhu. Od daleč je bil prišel in krvavele so mu bose noge od ran. Za njim je obstal še eden, dva, sto, tisoč, nepregledna množica se jih je nabralo. In človek se je ozrl. Vsem so krvavele noge, vsem je zijalo iz izhujšanih obrazov nemo vprašanje: Mar je tu naš cilj?

»O, bratje!«

Takrat pa so se uprle vseh oči v goro.

Tedenske vesti.

Ni demokratizem — teror je!

Razpust ljubljanskega občinskega sveta je gesta nerazsodnih politikov, ker se z njo izjava volilce, ki imajo pravico voliti po svojem prepričanju in uživati enakopravnost pred zakonom. Občinski svet je razpuščen, dobi baje demokratični osvet; komisar oziroma gerent je pa politični eksponent demokratov, namesto uradnika kakor bi moral biti v avtonomnem mestu Ljubljani. V šestih tednih po razpustu občinskega sveta mora pokrajinska uprava razpisati nove volitve, ki se morajo v roku treh mesecev izvesti. In tu naglašamo, da v tem oziru ne bomo pustili kršiti zakona, zakaj, ako se bo zakon kršil še v tem pogledu, potem mora priti obsodba, kakršno zasluži neprestano gazenje državljanov. Razpust ljubljanskega občinskega sveta je zavraten napad na pravice avtonomnega mesta. Lokaz temu je pisava demokratičnih listov, ki so zadnje tedne blatili občinski svet in župana s. Periča, češ, da bodo s tem javnost pripravili na razpust. Vedeli so že pred tremi tedni, da je razpust ljubljanskega občinskega sveta gotova stvar, ker so posredovali v ta namen in dobili to koncesijo. A molčali so; najbolje informirani listi niso o tem nič pisali, ampak pričakovali so razpust kot nevarni zaplotniki Čaruge. Kaj bodo k vprašanju rekli volilci, danes še ne vemo, vemo pa to, da je nad tem činom izvestne klike do skrajnosti razjarena vsa javnost od najpriprostejšega delavca trpina pa tja do izobraženega inteligenta. Čut poštenosti v politiki se je namreč že tudi v Ljubljani močno razvil. In čudili se ne bomo, če dobi ta akt nespameti tudi v demokratični stranki neprijetno resonanco, zaradi katere bo kolovodje še močno bolela glava.

Občinski svet ljubljanski bo imel jutri ob 6. zvečer svojo sejo, na kateri pa sme sklepati le o tem, ali vložiti pritožbo proti razpustu občine. »Slovenski Narod« je pograbil to priliko, čeprav so se vršile vse občinske seje ob tem času in zapisal, da ima sklicanje seje zvečer poseben namen. Obenem pa kliče zopet ta kladavč oblast in policijo na noge. Vsak dan smo bolj radovedni, kje je še mogoče na svetu toliko nerazsodnih ljudi, ki smatrajo tak list za resen, ko velja o njem še vedno izrek pisatelja, ki je danes menda orjunaš, da je »Slovenski Narod« najboljši humoristični list. — Občinski svet bo napravil po našem mnenju prav, če bi protestiral proti razpustu ter vložil pritožbo; kaj razlogi, ki jih navaja dekret o razpustu občinskega sveta so jako jalovi. Občinski svet se je proti ukrepom pokrajinske uprave, s katerimi se je hotelo občini zabraniti, izvesti potrebne reforme in naprave, pritožbi v smislu rokov, ki jih je pokrajinska uprava sama odredila. Gre pa pri vsem tem tudi za načela, ali je občina v svojem področju avtonomna ali ne. Občina ni kršila veljavnih zakonov, toliko avtonomije bo pa občina vendar smela imeti, da s svojo gospodarsko močjo ustvari vse ono, kar je v nje interesu. Tudi si občina ni dala posegati v delo in se je pritožila proti naziranju nadzorne oblasti. Pokrajinska uprava pa je občinski svet razpustila, preden so ta vprašanja in še druga rešile zakonito predpisane instance. To torej absolutno ni v redu in ni v skladu z običaji zdravega razuma. In prav zaradi tega, da to načelo, samouprave občine namreč, ne bi zmagalo, so demokrati povzročili razpust ljubljanskega občinskega sveta. To je rop na samoupravnih pravicah občine pa prav nič drugega. Žal nam je, da krije take čine stranka, ki se imenuje demokratična, s podlostimi, z obrekovanji in sumničeni, ali to pa znači obenem, da v tej stranki ni demokratizma, pa tudi ne poštenosti.

Stavka v Zagrebu. Radi Orjunaškega pokolja, ki so ga vprizorili v nedeljo v Trbovljah je sklicalo zagrebško delavstvo protestni shod, ki ga je pa policija prepreževala. V znak protesta so vprizorili v torek triurno stavko, ki je potekla mirno, dostojno in brez večjih incidentov. Policija je sicer po stari navadi iskala konfliktov s svojim ne-

umestnim nastopanjem, vendar je delavstvo pokazalo red, disciplino in pamet, ki bi je ravno policija krvavo potrebovala. Ker so demokrati sedaj v vladi, je jasno, da pravi jutro: delavci v Zagrebu so s stavko doživeli fiasko in polom. Ko bi bili pa v opoziciji, bi seveda tudi izvirno poročali: stavka zagrebškega delavstva je prst božji in jansen dokaz, da vodi radikalna politika v anarhijo.

Kongres invalidov. Udruženje vojnih invalidov kraljevine SHS, izvršni odbor v Ljubljani nam je poslal dopis, iz katerega posnemamo: Udruženje vojnih invalidov kraljevine SHS je sklicalo letos svoj kongres v Ljubljani na dan 15. junija. Dospeli bodo delegati iz cele države, ki jih bo okoli 150, da bodo kot zastopniki včlanjenih vojnih žrtev sklenili in podali nadaljne direktive enotnemu vprašanju vojnih žrtev. — To vprašanje se nahaja pri nas v zelo nepovoljnem stanju. Posamezne pomoči, ki bi jih morala nuditi država, ostajajo pozabljene in vojne žrtve so sploh odvisne od poljubne milosti, ker čakajo zaman že 6. leto na svoj stalni zakon, ki ga vse vlade odpravljajo. V vrstah invalidov, vdov in sirot vlada žalostna beda in so takorekoč — danes brez vsake pomoči in popolnoma brezpravni. Mesto, da bi se sprejel socialen invalidski zakon se nudi vojnim žrtvam same komisije, ki brez vseh vzrokov in utemeljitve odrekajo pravico zaščite na zelo krivične načine. Manjkajo pa sredstva in kritja za pokojnine, zdravstvo, reedukacijo in vse pomoči. — Želimo kongresu najlepših uspehov! Vojne žrtve se rekrutirajo največ iz delavskih slojev, in zato bi kongres stopil na najboljšo pot, če bi poiskal stika z delavskimi organizacijami. Morda je tudi v ljubljanskem izvršnem odboru dozorelo spoznanje, da je prosjačenje nevedno človeka in da prosjačenje pri vladnih mogotih prav nič ne zaleže.

Konferenca radi uvozne carine. Finančni minister dr. Stojadinović in trgovski minister dr. Krizman konferirata in izdelujeta novo carinsko uvožno tarifo. Kakor je znano, je ministrski svet že sklenil izpremembe glede izvozne carine, sedaj pripravljata oba ministra še izpremembo uvoznih carin. Kam jadramo! Vseposvods so carinska vprašanja predmet najvestnejšim parlamentarnim razpravam. Vseposvods velja načelo, da spadajo carinska vprašanja v parlamentarno razpravo, ne pa, da sedeta dva človeka in odločujeta brez sodelovanja parlamenta o vprašanih, ki imajo za celotno gospodarsko politiko najdalekosežnejše posledice. Kdor je zasledoval industrijo v Sloveniji, je mogel videti, kolikokrat je ravno neurejena, nesmotrena carinska politika ovirala obratovanje, povzročala brezposelnost in industrijski zastoj. Sedaj pa naj dva človeka sedeta in rešita to vprašanje! Da ne bo pozneje nobenih izgovorov: carinsko vprašanje sta reševala demokrat Krizman in radikal Stojadinović.

Načela novega angleškega zakona za podpiranje brezposelnih. Predlog novega angleškega zakona za podpiranje brezposelnih, ki je povzročil skoro padec delavske vlade, sloni na sledečih načelih: 1. Delavec ima za ves čas brezposelnosti zakonito pravico do brezposelne podpore. Doslej je dobival brezposelni šele po preteku gotovega roka miloščinsko podporo. To načelo je izzvalo v opoziciji največji odpor in je bil glavni vzrok, da so zakon v tej obliki odklonili. 2. Podpora se zviša od 15 na 18 šilingov za odrasle moške in od 12 na 15 za ženske. Finančno pokritje je zajamčeno, tudi, če bi se brezposelnost, ki šteje še sedaj nad en milijon delavcev, prav nič ne zmanjšala. 3. Če nastopi vsled spora med delavci in delodajalci druge brezposelnosti, imajo oni, ki jih brezposelnost zadene, tudi pravico do brezposelne podpore. 4. Otroci naj ne dobivajo brezposelne podpore, šele od 16. marveč že od 14 leta naprej. — Tudi to določilo je izzvalo hud odpor. Izražali so bojazn, da bi tako določilo zavajalo stariše k temu, da bi jemali otroke predčasno iz šole in jim na ta način oskrbeli brezposelne pod-

pore. To določilo je kasneje minister dela umaknil. 5. Podpora za otroke brezposelnih se zviša od 1 na 2 šilinga tedensko. 6. Karenčna doba se ukine.

Beli teror na Japonskem. Zanimive podatke je obelodanil pred kratkim urad angleške delavske stranke o krvočnosti nacionalističnih organizacij v Japoniji, ki vršijo strašna grozodejstva nad delavstvom. Nacionalisti izrabljajo prav spretno homatije in nered, ki je nastal po katastrofalnih potresih, motrijo socialistične voditelje, da, celo pisatelje, katerih spisi dišijo po delavskem vprašanju, trpljenju proletariata in žigosanju nezmernega uživanja kapitalistične družbe v škodo delavstva. Statistika teh grozodejstev je grozna in to tem bolj, ker se ne more dvomiti o resničnosti vsebine; poročila in podatki so namreč povzeti iz uradnih poročil japonskih dnevnikov, torej kolikor toliko že omiljeni in vendar so tako grozovi. — Kedaj izprevidiš delavec in kmet — trpin, da ne oni, ki ima vedno na jeziku besedo: »narod«, dela za tvojo blaginjo; slepi te le in pri tem priklepa na železne stroje, topove in bajonete, kjer bo zopet tekla tvoja srčna kri, iz katere bo kapitalist koval svoje vojno bogastvo? — Ni čudno, da se je japonsko delovno ljudstvo pri sedanjih volitvah izreklo za socialiste in obsodilo nacionaliste. — Kaj delajo pa naši nacionalisti, kake namene imajo, ko hodijo v Trbovlje z revolverji in bombami »reševati« narod, smo v zadnjih dneh zvedeli.

Proces proti višjim glavam. V Pragi je začela v torek sodna razprava zaradi goljufige in sličnih čednih dejanj proti celemu številu višjih oficirjev in višjih glav. Pri dobavah bencina za vojaške potrebe so namreč obtoženi grdo goljujali in sleparili državno blagajno. Afera, ki so jo nazivali bencinski panama, je vzbudila svoječasno precej pozornosti in naravno je, da vlada tudi za potek razprave splošno zanimanje. Vsaj se itak redko zgodi, da se uporabi zakon tudi proti višjim glavam, če kradejo in goljujajo.

Dobra orožna vaja. V Lisaboni je uprl vojaški oddelek. Ker se uporniki niso predali in udali, je odredila vojaška komanda, da napravijo zveste čete čisto po predpisih obleganje tega oddelka in ga na ta način prisilijo k predaji. In, sedaj oblega uporne pilote infanterijski regiment, ki šteje nad 2000 mož. Regiment je dobil ukaz, da tudi »šturma«, če bo treba. Tako se grede ljudje po svetu vojake za denarje, ki jih izžemo iz delavskih žuljev.

Kako je v Nemčiji s stavbnim gibanjem. Stavbno gibanje v Nemčiji vsled pomanjkanja kapitala in vsled nepravilne in neprimerne stanovanjske politike ne more oživeti. Kako veliko je pomanjkanje stanovanj, kaže poročilo nemške vlade, ki navaja glede stavbnega gibanja sledeče podatke: V letu 1922 so zidali še 40.367 hiš, dasi je tudi to število za odpravo stanovanjske bede povsem nezadostno. V letu 1923 pa samo še 5960 hiš! Sezidali pa so v letu 1922. nad 4600, leta 1923 pa 3062 obratov. Primanjkovalo je sicer gotovine za

gradnjo stanovanjskih hiš, ni pa manjkalo denarja, da so zidali najrazkošnejše opremljena bančna poslopja. Bančna poslopja pa so zidali tako luksuriozno, da je to grajala celo komisija inozemskih izvedencev. Kapitalisti so si pač kot krajevec krajevcu podobni. — Tudi v naši državi so zidale banke razkošne bančne prostore. Ko pa je bilo treba zidati stanovanjske hiše za svoje uslužbenice, ni bilo denarja, pa tudi ne vlade, ki bi ščitila interese nameščencev. Dosluženega ali nedosluženega ministra v upravni svet, pa rešena je bila banka.

Svetovni kongres komunistične stranke v Moskvi. Razširjena eksekutiva komunistične stranke je pričela včeraj s pripravami za zasedanje, ki bo trajalo približno 14 dni.

Ugodna trgovinska bilanca Francije.

Trgovinska bilanca Francije je bila letos prvo četletje skrajno ugodna. — Mesto pasivnosti vseh dosedanjih francoskih bilanc je pokazala zadnja bilanca, da je izvoz znatno presegal uvoz. — Uvoz je bil za 4 milijarde in izvoz za 6 milijard večji kot lani v istem času. — Posebno ugodno je vplivalo bistveno zvišanje uvoženih surovin in izvoženih izdelkov. Težko bi bilo seveda ugotoviti, kakšen vpliv je imel na ugodno trgovinsko bilanco padec franka, ki se je izvršil ravno v tem prvem četletju.

Umor dveh ljubimeev. V srbski vasi Dobrotinu ob bulgarski meji se je zgodil strašen umor. Kmet Bojatić in bivši detektiv Gjakić sta udrila ponoči v stanovanje bivše ljubice in našla pri njej novega ljubimca. Brez premisleka sta umorila dekleta in fanta in zavlekla umorjeni trupli v bližnji gozd, da bi jih obesila na drevesa. Sestra umorjene je priklicala sosedne kmete na pomoč, ki so zasledovali morilca. Morilca pa sta vrgla med kmete več bomb, ki so ubile nekaj kmetov in izginila preko bulgarske meje.

Bombni atentat na ekspresni vlak.

Na ekspresni vlak, ki je vozil iz Moskve v Rigo so izvršili neznanci bombni atentat. Med tračnice so položili bombe, ki so eksplodirale v trenutku, ko je vozil mimo ekspresni vlak. Vlak je bil baje popolnoma razdejan in števila mrtvih in ponesrečenih še niso ugotovili. —

Mesto brezposelnih podpor.

V Splitu so imeli člani podružnice Saveza drvo-djelskih delavcev sestanek. Na sestanek je vdrla policija in aretirala 18 udeležencev. Znano je, da vlada v lesni stroki velika brezposelnost. Zato je naravno in nujno, da prireajo delavci sestanke, da se posvetujejo. Državna oblast pa zoper brezposelnost ničesar ne ukrene, zato ima slabo vest in v takem razpoloženju vidi same zarote.

Letošnja dobra setev. Znova se ponavlja vsakoletna igra žitnih baronov in špekulantov. Sedaj, ko bodo mali kmetje skoro prodajali žito, razlaga kapitalistično časopisje, da je žitna letina dobra. S tem znižajo trenutno žitne cene, zato da jih takoj zopet navijejo navzgor. Žitni baroni bodo sedaj nakupili žito, ga vskladiščili in spravili, potem pa začena staro odiranje in izžemanje konsumentov.

Dopisi.

Dopis iz Ježice. Bližajoče občinske volitve na Ježici klerikalce zelo skrbje. Zato hvalita Domoljub in Pravica prav judovsko svoje klerikalno blago in tako judovsko hvalisanje sta podpisala tudi Janko Dolničar in Franc Dobovšek. — Stara resnica pa je, da je judovsko blago slabo, pa naj se še tako hvali. — Kljub judovskemu, jesiharskemu hvalisanju pa vsi pametni ljudje zavračajo klerikalno robo in občinske volitve bodo pokazale, da so klerikalci na Ježici doigrali, župan Kos pa bo propadel kot je dolg in širok. Sicer pa poglejmo, kdo je pravzaprav Janko Dolničar! Janko Dolničar je bil še v letu 1920 komunist in je takrat najbolj udrihal po klerikalcih in zaničeval Slov. ljudsko stranko. Venomer je razsajal, da so klerikalci največji škodljivci delavstva in takrat je dobro vedel, da so klerikalci pustili streljati in ubijati delavce na Zaloški cesti. Dolničar tudi dobro ve, da je klerikalni občinski odbor z županom vred pogljal vse politične nasprotnike k vo-

jakom in samega Dolničarja so pogljal k vojakom krave past. Sami pa so ostali lepo doma. Vse to pa je Dolničar očitno pozabil in danes hvali tiste, o katerih je preje pripovedoval, da so največji škodljivci. — Pa če je to pozabil Dolničar, tega nismo pozabili mi in 15. junija bomo vsi kakor en mož volili svojo delavsko skrinjico, ki bo stala na drugem mestu. Pa ta Dolničar dela zga-go tudi v gasilnem društvu. Tam je čvekal, da je le on sposoben za načelnika, čeravno se je društvo ustanovilo brez njega, si nabavilo orodje, opremo in obleke, plačalo gasilni dom in se neumorno ter požrtvovalno udeležilo največjih požarjev. Dolničar blati tiste člane gasilnega društva, ki še danes nosijo vidne posledice opeklin, ki so jih dobili pri požarjih na Ježici in v Tomačevem. Škoda je, da je načelnik Dečman odložil svoje mesto in ni dal Dolničarju zaslužene brec. — Zamerimo Dečmanu, da je na Dolničarjevo zablavljanje po 16 letih izstopil iz gasil-

nega društva. — Delavci, bodite previdni in volite 15. junija drugo kandidatno listo, ker le ti kandidati bodo pravi zastopniki delovnega ljudstva. — Kdor bo volil klerikalce, si bo napravil sam Einberufungskarto za to, da ga bo klerikalni občinski odbor poslal v služaju mobilizacije na fronto, kakor so to delali v svetovni vojni.

Oplotnica pri Konjicah. V nedeljo, dne 16. maja so naprednjaki »Sokolac« ustanovili v naši vasi tako dolgo zaže-

ljeno »Orjuno«. Imeli so takoj prvi nastop, pri katerem so pretepli nekega kmečkega fanta in enega »Svobodaša«. Nastop je bil čisto orjunski z bikovko in boksarjem. Ker se je pretep dobro obnesel, so jih obljubili še več, češ, da jih ne zadene nikakršna kazen, čeprav koga ubijejo. — Zdi se nam, da take metode niso v intencijah Orjune, ker pretepač je lahko vsakdo, ki ima korajžo, in ni treba, da se vpiše v Orjuno zato, da se sme — pretepati.

U. D. R.

Ženska četa edinice »Marks« Ljubljana priredi dne 15. junija t. l. pešizlet na Podgrad pri Zalogu.

Odhod točno ob 6. uri izpred Kemične tovarne v Mostah. Živeži vsi se boj v nahrbtnikih. Izleta se lahko udeležijo tudi nečlani, zlasti stariši in prijatelji društva. Četnica.

IZJAVA!

V Napreju št. 58 je napisal Jože Rednak poročilo o mojem shodu v Velenju. To poročilo je bodisi namenoma ali nenamenoma tako zavito, da prikazuje popolnoma drugačno sliko, kakor se je v resnici zgodilo.

Res je, da sem stavil Jeseniško Strokovno organizacijo za vzor Velenječanom, ki imajo med 800 zaposlenimi rudarji samo 26 organiziranih.

O Jeramovih prijateljih in Korunovih pristaših nisem govoril sploh ničesar. V referatu, za katerega je odgovorna kot sklicateljica tega shoda Strokovna komisija za Slovenijo absolutno nisem omenjal ne politične organizacije, ne Jerama in ne Koruna.

Ljubljana, dne 12. junija 1924.

A. Svetek.

Pozor volilci!

VOLITVE NA VIČU IN NA JEŽICI.

V nedeljo, dne 15. t. m. se vršijo volitve na Viču in na Ježici.

Delavci so se v obeh občinah združili in volijo na Viču

tretjo skrinjico,

na Ježici

drugo skrinjico.

Nasprotniki skušajo v zadnjem trenutku begati naše vrste in onemogočiti enoten nastop združenega delavstva.

Na Viču meša naše vrste dosedanji župan Gale, ki govori okrog, da je socialist. On pa je v resnici dvoživka, kakor netopir, ki ni ne tič ne miš, človek, ki je delavstvu zatrjeval, da hoče klerikalce preslepiti, klerikalcem pa da hoče delavstvo preslepiti.

V odločilnem trenutku pa je delavsko stvar izdal in kandidira kot nosilec klerikalne liste.

Naše delavstvo se od tega človeka ne bo puščalo dalje begati, ampak bo obrnilo neznačajnežu s prezirom hrbet.

Na Ježici razširjajo klerikalci laž, da smo zvezani s samostojno stranko.

To je neresnica. Delavska stranka gre samostojno v boj. Zabraniti smo le skusili, da klerikalci ne dobe sami zase večine. Zato smo se izrekli pri štetju glasov za tako vezavo list, ki bo dala mandat, ki ga daje volilni red najmočnejši stranki

delavcem

mesto klerikalcem!

Kdor naseda klerikalni demagogiji, pljuje v lastno skledo.

Vsi na volišče, da v sedanjem težkem času sijajno pokažemo, da smo delavci tu, da smo večina!!!

Iz uredništva.

Bernotijade. Naši sodrugi nam pridno dopisujejo. Naravno je, da posvečajo največjo pažnjo žalostnemu, škodljivemu razdoru, ki vlada v socialističnih vrstah in ki ga Bernot še vedno neti in širi. — Vendar pa smatramo, da je Bernot v delavskem pokretu taka figura,

da bi bilo škoda papirja, če bi priobčevali vse neštete dopise, ki nam jih pišejo sodrugi na njegov naslov. Od časa do časa bomo seveda tudi v naprej pribijali Bernotove laži. Prostor v listu pa bomo posvetili ideji socializma, razrednemu boju, ne pa Bernotovim demagogijam. Socialist je doslej dovolj jasno dokazal, da je Bernot škodljivec socialističnega pokreta. Kdor je Socialista bral, kdor je razmišljal, je moral priti do tega zaključka, kot je prišel sodrug, ki piše: Bernotova demagogija je že mnogim proletarskim otrokom in proletarskim materam skopala grob, ker je razbil delavsko moč in hoče sedaj razbiti še strokovne organizacije. Dostaviti pa moramo še: Sodrugi, sklicujte po svojih krajih sestanke, pojasnite znanecem, kam pelje Bernotova demagogija delavski razred, pa bo kmalu drugače.

Ljudska tiskarna d. d. v Ljubljani

sklicuje v soboto, dne 28. junija 1924 ob 3. uri pop. v „Zadružni dom“ v Ljubljani VII, Žibertova ulica 269 svoj

redni občni zbor

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
 2. Predložitev računskega zaključka (§ 31).
 3. Poročilo nadzorstva.
 4. Sklepanje o razdelitvi čistega dobička (§ 31).
 5. Samostojni predlogi.
 6. Slučajnosti.
- § 26. Vsaka delnica daje pravico na en glas.
- § 27. Glasovalno pravico imajo na občnem zboru oni delničarji, ki so vpisani v delniško knjigo družbe.
- § 28. Občni zbor je sklepčen, če je na njem zastopana vsaj ena desetina vsega delniškega kapitala.

Upravni svet.

Ob sklepu lista:

Protestni shod proti razpustu ljubljanskega občinskega sveta. Kakor se nam poroča, se bo vršil na inicijativo večine razpuščenega občinskega sveta jutri v soboto, 14. junija ob 7. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« protestni shod proti razpustu občinskega sveta. Protestnega shoda se udeležijo tudi Socialistična stranka in vabimo vse sodruge k nujni udeležbi. —

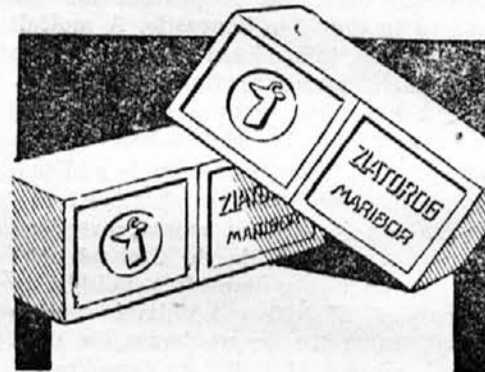
Izdajatelj:

Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.

Odgovorni urednik:

France Vidmar.

Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Vse dobre lastnosti

ki jih gospodinja pri trudapolnem pranju perila pričakuje od mila, so združene v Zlatorog-milu. Radi visoke čistilne moči, velike množine pen in izredne izdatnosti napravi iz vsakega perila v najkrajšem času snežnobel dišeč zaklad, ki Vam dela največje veselje! Zahtevajte zato samo Zlatorog-milo!

SOLIDNO

in strokovnjaško izvršuje vsa v stavbeno stroko spadajoča

zidarska in betonska dela

Danijel Battelino, stavbeno podjetje v Ljubljani VII (sp. Šiška)

Zahtevajte povsod

„JADRAN“

terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.

Ako čistite čevlje edino le z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja.

Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Zahtevajte povsod

vse vrste šolske zvezke v korist slepim.

Izdelava in razpošilja najceneje

Anton Janežič

papirna industrija in knjigovoznica
Ljubljana, Florjanska ul.

Obnovite naročnino!

SIDOL

sredstvo za čiščenje kovin

AZUROL

plavilo za perilo

LODIS

krema za čevlje

!! Zahtevajte povsod !!

Prva Mariborska delavska pekarna r. z. z. o. z. v Mariboru, Tržaška cesta št. 37-38, telefon št. 324. Ustanovljena leta 1898. — Moderno in higiensko urejena pekarna priporoča svoje okusno in vedno sveže pecivo v polni teži. Pecivo se dostavlja tudi na dom.

Produktivna zadruga krojačev r. z. z. o. z. v Mariboru, Ruška c. 5. Ustanovljena l. 1908.

Izdeluje moške in ženske obleke, ter vseh vrst uniform. Najboljša izdelava v lastnih delavnicah. Velika zaloga različnega tu- in inozemskega volnenega blaga. Solidne cene. Točna postrežba.

Na mesečne obroke

brez povišanja cen daje moške, ženske in otroške obleke
O. Bernatovič, Ljubljana
Mestni trg št. 5

Za poletno sezijo!

Priporočamo svojo veliko zalogo različnega angleškega in češkega sukna, volnega blaga za moške in ženske obleke, različno perilno blago, kakor platno, šifone, cefirje, tiskanino v najnovejših vzorcih in bogati izberi, dalje različne volnene in šivane odeje za postelje, svilene, volnene in bombažaste rute za na glavo itd. Opozarjamo tudi na raznovrstne ostanke po zelo znižanih cenah

A. & E. Skaberné

veletrgovina
z manufakturnim blagom
v Ljubljani, Mestni trg 10.

na Rimski cesti št. 19.

Kartonažna tovarna in knjigovoznica.

A. Babka Ljubljana

Trgovina slik na Aleksandrovi cesti 7.
Okvirji za slike na Kongresnem trgu 13.

Našim rodbinam priporočamo
NAŠO DOMAČO izvrstno
kollnsko cikorijsko.

Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina

Gasparl & Fanninger, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48

ZASTONJ

ne, pač pa po zelo nizkih cenah dobite vse kuhinjske potrebščine, kakor raznovrstna kleparska, kotlarska, kovnostiskarska ter ključavničarska dela in druge predmete pri zadrugi

Jugometalija

r. z. z. o. z.
splošna kovinska industrija
Ljubljana, Kolodvorska ulica 18
Telefon št. 729.

Cognak Medicinal
Liquer, triple séc
slivovka, brinjevec,
tropinovec, ram i. t. d.

„ALKO“

po najnižjih dnevni cenah
veletrgovina žganja, družba
z o. z.
LJUBLJANA - KOLIZEJ

Štampilje

iz kovine in gumija izdeluje
graverski zavod
Sitar & Svetek
Ljubljana, Sv. Petra cesta 13

Kralj & Bolha

Ljubljana
Komenskega ulica 7

Najboljša banaška moka, pšenica, oves, koruza i. t. d. — Plačujemo vreče po najvišji ceni.

Prva mariborska produktivna zadruga čevljarških izdelkov r. z. z. o. z. v Mariboru, Oražnova ulica št. 4.
Izdelovalnica moških in ženskih čevljev. — Popravila se točno in solidno izvrše.

Razširjajte
„Socialista“